

гатство, може да се осъществява със следните общи характеристики:

- Липса на реална обвързаност на териториално-устройствени планови и проектни разработки от по-високите нива с тези на общините.

Примерът на РУС на група общини от област Пловдив

разработена като пилотна разработка на МРРБ, от една страна, остана почти без подражание за други територии на страната. От друга страна, нито една от включените в териториалния обхват на схемата общини не съобразява собствените си териториално-устройствени планове (ОУПО, ПУП и др., разработки) с предвижданията на РУС.

- Липса на ефективен диференциран подход, съответстващ на спецификата и характера на териториалната единица - Core place е първото възприятие на стратегическите моменти в документите на всички и особено при тези от по-ниските нива.

- Функционалните правомощия и технологии на изработване, съгласуване, „обществено обсъждане“ (кавичките би трябвало да отчитат безспорно формалния характер на този дълбоко демократичен акт) и одобряване на стратегическите планове и планове за развитие на всички от по-ниските нива не включват в достатъчна степен териториално-устройствените проблеми на съответните териториални единици. Областните управители не разполагат с институцията на главен архитект и експертен състав към него. За малките общини административната структура и бюджет не са в състояние да осигурят ефективна и дългосрочна териториално-устройствена политика (най-честите случаи за общини от този мащаб са: главен архитект за с 1-2 дни в седмица или месец и липса на експерти от инженерните специалности).

- Мандатност и субективизъм (лобизъм) в управлението бележат немалка част от териториално-устройствените мероприятия и инициативи на общините.

- От друга страна, не трябва да се отрича, че тази самостоятелност

на териториалните единици от 4-то ниво - общините - стимулира местни инициативи, самочувствие и амбиции за развитие и иновации. Създаден и изграден е немалък местен управленски капацитет, традиции и опит.

В тази връзка не би било целесъобразно всички малки и неравностойни общини да се ликвидират и/или да се реструктурират цялостно.

Законът и НСРР подказват, че в стремежа за осигуряване на устойчивост на мрежата от населени места и качествена селищна среда като първостепенна задача на политиките за регионално развитие трябва да е грижата малките градове (в големата си част бивши околийски центрове) да са опорни центрове на селищната мрежа.

На тази база е формулиран предложението по-долу

вариант за оптимизиране на териториално административната структура

Би било възможно малките общини да запазят капацитета си като 5-о ниво, загатнато в Националната концепция за пространствено развитие, но с редуцирани правомощия в обобщените граници на една по-окупна териториална единица - подобно на районните кметства на големите градове.

Реални пространствени агломерации на населени места съществуват и сега, без да се реализира общо управление и ефективност на инвестициите и обслужването.

От статистиката са определени 95 малки града. Прибавени към тях 10 големи и 26 средни, се получават общо 130 (вместо 264) самостоятелни окупнени териториални единици. Практиката на междинното ниво от миналото - околиците - подказва възможности за попълноценно по обхват и квалификация оперативно управление, което е едно от условията за ефективност на териториално-устройствените процеси и решения. С подобно реструктуриране не би трябвало да се наруши принципът на децентрализация и подкрепа на местното самоуправление, но би се създавала възможност

за по-ефективно изграждане на жизнената среда с опазване и развитие на природното и културното богатство на страната.

Подобен подход ще осигури възможност за оптимална по капацитет и компетенции административна структура

на териториалните единици за изпълнение на общите цели и приоритети на територията.

В аспекта на администриране - управление и контрол на териториално-устройствените процеси, е целесъобразно да се преоценят и обсъдят структурата, мястото и ролята на областното ниво в административно-териториалното деление. Ограниченият по състав и структура екип на областния управител значително намалява възможностите за стимулиране и мониторинг на целите и задачите, заложени в НСРР и „Дневен ред ЕС-2020“. Липсата на длъжността главен архитект или дори само архитект в структурата на управленския екип е един от фактите, подказващи занижено внимание към част от проблемите на териториалното устройство и развитие и реално подпомагане на общините в тази сфера.

Към това може да се добави и практиката на мандатност за почти всички ключови звена на областните управи.

Предложените съждения са само аргумент в подкрепа на тезата, че статуквото може да се измени, без това да доведе до сътресения в системата. Конкретните решения за оптимизиране и актуализиране на териториалната административна структура би трябвало да са резултат на многостранни проучвания, професионални и обществени дискусии и изследвания на варианти, при които териториално-устройствените аспекти трябва да са равностойни на социално-икономическите статистики и прогнози.

Отговорът на поставения в началото на темата въпрос би трябвало да се счита като положителен: Целесъобразно е да се търсят, обсъждат и анализират предложения за оптимизиране на териториално-административната структура на страната.

УАСГ: Шеста конференция „Пространствено планиране: проблеми и перспективи“

На 14 и 15 май в УАСГ се осъществи шестото издание на конференция на тема „Пространствено планиране: Проблеми и перспективи“, традиционно организирана от катедра „Градоустройство“ при Архитектурния факултет на УАСГ. Тази година в рамките на конференцията бяха отбелязани 80-годишният юбилей на проф. д-р Иван Никифоров - дългогодишен ръководител на катедра „Градоустройство“, автор на множество научни трудове и практически разработки в сферата на градоустройството; 70-годишнината на проф. д-р арх. Стефчо Димитров - преподавател в катедрата и неин ръководител в продължение на два мандата, заместник-ректор на УАСГ в периода 1999 - 2003 г., проектант с богат опит и с многобройни публикации и експертизи в областта на териториалното устройство и градоустройството; и 70-годишнината на доц. д-р Йордан Търсанков - дългогодишен преподавател в катедрата със значителен научен, проектантски и административен опит, автор и водещ преподавател на ключови лекционни курсове, провеждани от катедрата.

След официалното откриване на конференцията от ръководителя на катедрата доц. д-р арх. В. Иванов и прочитането на поздравителен адрес към колектива на катедрата от проф. Никифоров доц. Търсанков сподели спомени за развитието и утвърждаването на катедра „Градоустройство“. На юбилейните бяха връчени специално изработени плакети в знак на признание за всеотдайната им творческа и преподавателска дейност в полето на българското градоустройството и с пожелания за здраве, дълголетието и несекващо творческо вдъхновение. Преподаватели от катедрата „Градоустройство“ се включиха в

първия панел на конференцията, посветен на актуални теми в полето на пространственото планиране

Доц. д-р арх. Елена Димитрова откри панела с доклад, посветен на ролята на образованието по урбани

низъм в изграждането на капацитет за интердисциплинарен изследователски диалог. Архитектурното формиране на градската среда и принципите за комуникативност в града бяха във фокуса на доклада, изнесен от доц. д-р арх. Минчо Ненчев. Ас. арх. Миряна Йовчева акцентира в своето представяне върху проблемите при изпълнение на проекти за реконструкция на градската среда в условията на криза. С темата „Бизнес паркове и конверсия на промишлени територии“ се включи ас. урб. Виргиния Симеонова, а ас. арх. Велета Златинова засегна някои пространствени измерения на транспортното планиране в региона на София. Доц. д-р арх. Милена Ташева закри първия панел с доклад върху концепцията U-CITY, поуците от прилагането ѝ в Южна Корея и възможностите за разпространението ѝ по света. Вторият ден на конференцията започна с

панел на тема „Съвременно градска среда“

в който бяха представени изследвания на докторанти към катедра „Градоустройство“. Своите резултати представиха арх. Яна Борисова („Градски центрове на културата. Обновяване и развитие“), урб. Благой Петков („Фактори, определящи развитието на материалната база на средата за млади хора“), урб. Йорданка Колева („Градът и цветът“), арх. Петя Александрова („Създаване на модел за интеграция на открити пространства и културно наследство“), арх. Тихомир Жиков („Инфраструктурното планиране на проекта „Дунав мост 2“ на територията на община Видин“) и урб. Николай Енчев („Макроре-

гионалните стратегии - нов инструмент за прилагането на принципите за териториалното сближаване в ЕС“).

В третия панел на конференцията - „Урбанизъм и архитектура“

бяха представени и дискутирани поредица от доклади на актуални теми: „Интегрираното планиране в България (2012-2013) - проблеми и перспективи“, представен от д-р урб. арх. Жана Стойчева; „Слънчевата архитектура и слънчев урбанизъм“ - гл. ас. д-р арх. Стоянка Иванова, катедра АИТ при УАСГ; „Устройствени данни за междублоковите пространства на панелните комплекси в София“ - гл. ас. д-р арх. Стефан Аспарухов, катедра „Промислени и аграрни сгради“ и арх. Ангел Енкин, докторант към катедра „Градоустройство“ при УАСГ; „Изоставените железници като част от съвременния свят“ - арх. Христина Чангулева, докторант към катедра „История и теория на архитектурата“; „Детски заведения и жизнена среда - интеграционни процеси“ - арх. Снежина Георгиева, докторант към катедра „Жилищни сгради“ при УАСГ; „Мултипликационни ефекти на градския дизайн“ - урб. Юлия Иванова и Теодора Трифонова, студентка от програмата по урбанизъм при УАСГ, представители на ПОГ-ЛЕЗНО. В заключителната дискусия по заседаната в докладите проблематика участниците в конференцията се обединиха около извода, че за формирането на ефективни градски политики в страната е необходим задълбочен професионален дебат върху протичащите в момента динамични урбанистични процеси.